

ถอดเทปธรรมเทศนา โดยพระมหาคณาวัธ คณาวัโร
ณ พระอุโบสถ วัดอรุณราชวรวิหาร ในวันจันทร์ที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒

ศีล คือ เบื้องต้นของคุณงามความดีทั้งหลายทั้งปวง

ศีล คือ เบื้องต้นของคุณธรรมทั้งหลาย เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าจึงทรงสั่งสอนหรือทรงโปรดให้สัตว์มนุษย์ในพระพุทธศาสนาทั้งหลายตั้งมั่นอยู่ในศีล อยู่ในธรรม เพราะศีลนั้นเป็นความงามในเบื้องต้น เป็นความงามในชั้นกลางและเป็นความงามในที่สุด

ที่ว่าอย่างนั้นเพราะอะไร เพราะว่า

ศีลข้อที่หนึ่ง ปาณาติปาตา เวรมณี (สิกขาปทสมาทิยามิ) คือ องค์สมเด็จพระพุทธเจ้าทรงบอกว่าให้สิ่งมีชีวิตทั้งหลายที่มีลมปราณบนโลกใบนี้ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ไม่ฆ่าฟันกัน ไม่แย่งกันและกันให้จมไปในมหาสมุทร เพราะฉะนั้น ผู้คนหรือว่า สิ่งมีชีวิตทั้งหลายบนโลกใบนี้ หากตั้งมั่นแล้วในศีลข้อที่หนึ่งก็จะไม่มีการฆ่าฟันกัน ไม่มีการรังแก เบียดเบียนซึ่งกันและกัน จึงเป็นความสุข เป็นความงามเบื้องต้น นี่เป็นข้อที่หนึ่ง

ศีลข้อที่สอง อทินนาทานา เวรมณี (สิกขาปทสมาทิยามิ) คือ การไม่ลักขโมย ไม่ถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ให้ ไม่อนุญาต โดยการหยิบฉวยเอาไป ทำให้ผู้ที่เป็นเจ้าของเกิดความเสียหายในสิ่งอันที่ตนเป็นเจ้าของเกิดความทุกข์เศร้าโศกเสียใจ ซึ่งสิ่งของของใครที่มีอยู่ ใครๆ ก็รัก ใครๆ ก็หวง ดังนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ทรงเป็นสัพพัญญู ผู้รู้จริงด้วยพระองค์เองโดยชอบทรงเห็นข้อนี้ จึงได้ห้ามไม่ให้คนเรามนุษย์เราไม่หยิบสิ่งของของกันและกันโดยที่ไม่มีเจตนาให้ ลักขโมยเอาไป พระองค์จึงบัญญัติศีลข้อสองไว้ว่า อทินนาทาน คือ การไม่ประพฤติดัดโดยการลักขโมยสิ่งของของกันและกัน ความสุขก็จะบังเกิดขึ้นในข้อที่สอง

ข้อที่สาม กาเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี (สิกขาปทสมาทิยามิ) หรือในศีลอุโบสถท่านว่า อธรรมจริยา เป็นต้นนั้นท่านหมายถึง การไม่ประพฤติดัดในกามะ หรือสามีภรรยาของกันและกัน ท่านผู้ประสงฆ์ให้ผู้ที่อยู่ครองเรือนมีสามี ภรรยา คนละคน ไม่สนับสนุนในการที่จะมีหลายคน ไปแย่งของคนอื่น เพราะแบบนั้นเสมือนดังสัตว์เดรัจฉาน อันไม่รู้จักพอในเรื่องกามคุณ สามีภรรยาของใคร ใครก็รัก หากประพฤติดัด ล่วงละเมิดของกันและกันย่อมมีปากมีเสียงถึงโรงถึงศาลเป็นต้นนั้น ความทุกข์จึงบังเกิดขึ้น หากว่ารักษาศีลข้อนี้ได้ รักอยู่ในสามีภรรยาของตน ความสุขก็ย่อมบังเกิดขึ้น นี่คือศีลข้อที่สาม

ศีลข้อที่สี่ มุสาสะวาทา เวระมะณี (สิกขาปทสมาทิยามิ) คือ การไม่พูดร้าย การไม่พูดโกหก ไม่หลอกลวง ซึ่งกันและกัน ตั้งมั่นในสัตยาธิษฐาน ดังที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยเสวยพระชาติตั้งมั่นในสัจจะเป็นบาร์มี ๓๐ ทัศ เพราะฉะนั้น อาณิสสส์ข้อนี้ พระพุทธเจ้าได้บัญญัติข้อนี้ว่า ให้คนทั้งหลายมีความสัตย์ต่อกันและกัน เมื่อมีความสัตย์ต่อกันและกัน พูดจริงทำจริงอย่างนั้น ความสุขย่อมบังเกิดขึ้นในข้อที่สี่

และศีลข้อที่ห้า สุราเมระยะ มัชชะ ประมาทัฏฐานา เวระ มณี (สิกขาปทสมาทิยามิ) คือ การไม่ประมาทในน้ำเมา ในสุราเมรัย อันทำให้เกิดสติปัญญาฟั่นเฟือน หรือมึนเมา ทำร้ายซึ่งกันและกัน ดังที่เป็นข่าวอยู่เป็นประจำของสาธุชนก็คงทราบกันอยู่ดีแล้ว แม้กระทั่งยาเสพติดทุกชนิด คำว่าสุราเมระยะนี้ครอบคลุมไปสู่ทุกสิ่งทุกอย่างอันทำให้เกิดความมึนเมา แม้กระทั่งการพนัน อันทำให้คนหลง มึนเมาในสิ่งนั้นๆ นี้ก็ควบคุมอยู่ทำให้เสียทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิตทั้งของตนและคนรอบข้าง ดังนั้น หากรักษาศีลข้อนี้ได้แล้ว ความสุขก็ย่อมบังเกิดขึ้นทั้งแก่ตนเองพร้อมทั้งครอบครัว คนรอบข้าง บริวารที่เกี่ยวข้องทั้งปวง

ศิลปินท่านนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า หากใครรักษาได้แล้ว สมควรเรียกว่าเป็นมนุษย์เพราะศิลปินเป็นเบื้องต้น เป็นจุดเริ่มต้นของความเป็นมนุษย์ เพราะมนุษย์กับคนนั้นไม่เหมือนกัน เพราะมนุษย์นั้นคือ บุคคลผู้มีใจสูง ส่วนคำว่าคน เปรียบเสมือนการใช้ทัพพีคนแก่งย่อมมั่ว ปนกันไปหมด ดังนั้นคำว่ามนุษย์จึงสมควรใช้กับบุคคลผู้มีศีลหา ผู้ตั้งมั่นในหลักธรรมคำสั่งสอนแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดังเคยมีปรากฏในอดีตกาลว่า บุคคลได้ผู้ตั้งมั่นรักษาศีล ศีลนั้นแหละย่อมรักษากาย รักษาใจ รักษาทุกสิ่งทุกอย่าง แม้สมบัติ หากเราทำนุทั้งหลายตั้งมั่นแล้วในศีล ศีลนั้นแหละ ธรรมะนั้นนั้นแหละจะเป็นผู้รักษาตัวของเราเอง ซึ่งในอดีตนั้น ครั้งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ก็เคยมีเหตุบังเกิดขึ้น มีพระเถระรูปหนึ่งเป็นศิษย์ของศาสดาจารย์ บวชออกจากเรือนซึ่งมารดานั้นเป็นเศรษฐี

เทวดาจึงบอกว่า ก็วันนี้บุตรของท่านได้สละยาธรรมให้สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฟัง พระองค์ทรงเปลี่ยน
อนุโมทนาสาธุการ อันข้าพเจ้านั้นก็สาธุการด้วย นางเศรษฐีได้ยินดังนั้น ก็จึงเปลี่ยนอนุโมทนาสาธุการด้วย และ
ปรารถนาที่จะฟังธรรม ดังนั้นจึงนิยมนำพระลูกชายกลับมาบ้าน

วันนี้ นางเศรษฐีไปฟังธรรมลูกชายอยู่ที่สถานธรรม เราจะบุกเข้าไปในบ้าน คิดดั่งนั้นแล้วก็ลงมือขุดกัน เข้าไปในบ้านของนางเศรษฐี ซึ่งที่บ้านนั้นก็เหลือแค่เพียงสาวใช้ไว้ สาวใช้เห็นดั่งนั้น ก็วิ่งไปหานางเศรษฐีซึ่งนั่งฟังธรรมอยู่ครั้งแรก บอกนางเศรษฐีว่าพระนาง ตอนนี้องจรเข้ามาในบ้าน จะชนเอาสถานปานะ เงินทองไปหมดแล้ว นางเศรษฐีจึงบอกว่า การฟังธรรมนี้หาได้ยาก การรักษาศีลนี้หาได้ยาก จอรรยากได้อะไรก็ให้เอาไปเถิด เราจะฟังธรรม เธอจงหลีกไป นางว่าเช่นนั้น นี่คือความเด็ดเดี่ยวของนางเศรษฐี

จนกระทั่งครั้งที่สาม ขนเอาเงินเอาทองออกไปหมดเลย แล้วก็หัวหน้าโจรบอกโจรว่า ให้ไปดักที่ทางเดินที่จะกลับมาบ้าน เพื่อนางเศรษฐีกลับมาให้ใช้ดาบฟันคอให้ตาย ว่าอย่างนั้น นางสาวใช้ก็ไปบอกนางเศรษฐีอีกว่า หมดแล้ว ว่าอย่างนั้น นางเศรษฐีก็บอกว่า ช่างเถิดเขาอยากได้อะไร ก็ให้เขาเอาไปเถิดว่าเช่นนั้น พอโจรได้ยินเช่นนั้น กลับไปบอกหัวหน้าโจรว่า นางเศรษฐีนี้ไม่ได้สนใจเลยว่า เราจะเอาเงินเอาทอง เอาสถานปานะ ข้าวของเครื่องใช้อะไร นางแต่เพียงบอกให้สาวใช้กลับไปว่า เราจะพึงธรรม ว่าเช่นนั้น

ไม่ได้ห่วง มาดูข้าวของที่พวกข้าพเจ้าขโมยไปว่าอย่างนั้น นางเศรษฐีจึงบอกว่า การฟังธรรมของพระลูกชาย การรักษาศีลนั้นมีอานิสงส์มีอำนาจมากกว่า มีโอกาสน้อย เพราะฉะนั้น เราจึงไม่ได้สนใจที่จะกลับไปเอาสมบัติอันเป็นแค่สิ่งนอกกาย จึงไม่ได้สนใจสิ่งเหล่านั้นเลย

โจรฟังดังนั้นแล้ว สำนึกผิด คนสมัยก่อนมีปัญหามาก พิจารณาเห็น จึงกราบขอโทษนางเศรษฐีว่า สิ่งที่พวกข้าพเจ้าทำนั้นผิด บาปนัก ขอให้ท่านอภัยโทษพวกข้าพเจ้าด้วย นางจึงบอกว่า ถ้าจะขอโทษ ให้ไปขอโทษพระลูกชายจะดีกว่า นางเศรษฐีมีปัญหา รู้ โจรจึงพากันไปขอโทษพระลูกชาย พอขอโทษแล้ว พระลูกชายก็บอกว่า เราให้อภัยกรรม โจรไม่ยอม ระลึกถึงอำนาจของศีล โจรจึงบอกกับพระลูกชายของนางเศรษฐีว่า ถ้าหากว่าท่านให้อภัยกับพวกข้าพเจ้าจริงๆ แล้วขอให้ท่านปลงผม บวชให้ข้าพเจ้าด้วย

นี่คุณโยม ถึงบอกว่า อำนาจของศีล อำนาจของธรรมรักษาได้ทั้งทางกาย วาจาใจ ก่อนที่โจรจะมาบวชนั้นขนเงินทอง สถานปานะ กลับไปให้ห้องคลังเรียบริ้อย กลับเก็บบ้านให้นางเศรษฐีเรียบริ้อย เพราะความสำนึกผิดแล้วจึงมาให้พระเถระบวชให้

เพราะฉะนั้น อาตมาจึงได้ยกคำอันเป็นพระพุทธรูปจากพระองค์ว่า ธรรมโมธมโม หเว รกขติ (ธรรมนั้นแลย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม) พอเข้าใจไหม เพราะฉะนั้น วันนี้ คุณโยมทั้งหลายที่มาฟังธรรมพร้อมกัน ณ พระอุโบสถ วัดอรุณราชวรารามนี้ถือว่าเป็นผู้ตั้งมั่นแล้วในคุณ มีใจศรัทธาในพระรัตนตรัยไม่คลอนแคลน ดังนั้น จึงเป็นผู้ที่ควรยกย่องสรรเสริญว่าเป็นมนุษย์ผู้สมบูรณ์

เพราะฉะนั้น สาธุชนทั้งหลาย ณ วันนี้ ถือว่าเป็นโอกาสดีที่ท่านทั้งหลายจะมีเวลา ท่านบอกไว้ว่า トラバタイ มนุษย์ยังมีเวลาหายใจอยู่ トラบนั้น มนุษย์ก็ย่อมปฏิบัติธรรมได้

วันนี้ ถือว่าคุณโยมทุกท่านได้ปฏิบัติธรรม ได้ตั้งมั่นในธรรม ได้ตั้งมั่นในองค์แห่งพระรัตนตรัย ถือไตรสรณคมณ์เป็นที่พึ่งอันสูงสุดหาสิ่งใดเทียมไม่ได้ เพราะฉะนั้น อาตมาภาพจึงได้ยกเอาธรรมข้อนี้ว่า การรักษาศีล การประพฤติธรรม ก็ธรรมก็ดีนั่นแหละ ที่สาธุชนรักษาดีแล้ว ย่อมรักษาทั้งกาย ทั้งวาจา ทั้งใจของคุณโยมทั้งหลายตราบนานแสนนานใจ เมื่อสิ้นลมหายใจแล้ว ย่อมเข้าสู่สุคติสวรรค์อย่างแน่แท้ ย่อมรักษากาย รักษาใจให้สาธุชนทั้งหลายปลอดภัยอย่างแน่แท้ ดังที่ได้แสดงพระธรรมเทศนามาก็พอสมควรแก่เวลา

ขอเดชะพุทธรัตนกัจจาทุภัก ให้เสริมสุข ศิริศักดิ์ มีหลักฐาน ขอเดชะพระธรรมรัตนกัจจาทุภัก ให้ไพศาลผุดผ่องพื้นผองภัย ขอเดชะพระสังฆรัตนกัจจาทุภัก ให้เสื่อมโศก สืบชนจนเกินไซ ขอเดชะพระไตรรัตนกัจจาทุภัก ภัยเจริญวัยเจริญศรีมีสุขทุกประการ

แสดงพระธรรมเทศนาก็สมควรแก่เวลา จึงขอยุติพระธรรมเทศนาลง คงไว้แต่เพียงเท่านี้

เอวัง ด้วยประการฉะนี้ สาธุ

ดำเนินการโดย ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สชช.



โทร ๐ ๒๒๘๐ ๔๐๘๕ ต่อ ๕๔๑๙-๕๔๒๒